

Beträffande ansökan om undersökningstillstånd – Koppartorp nr 1

Ärendet

Bergsstaten har gett Länsstyrelsen tillfälle att yttra sig över en ansökan från Canadian Cobalt Projects Inc om undersökningstillstånd för kobolt inom ett område i Nyköpings kommun som benämns Koppartorp nr 1. Området har tidigare varit aktuellt för yttranden under 2017 och av översiktskarta som bifogats ärendet framkommer att ansökan avser ett utökat område. På kartan finns också redovisat ett område som undantas från den nu aktuella ansökan, vilket beror på att undersökningstillstånd redan meddelats där.

Yttrande

Enligt minerallagen ska undersökningstillstånd medges om det finns anledning att anta att fynd kan göras av koncessionsmineralen och om den sökande kan antas få till stånd en ändamålsenlig undersökning och inte tidigare visat sig vara olämplig för denna typ av arbete. Länsstyrelsen har dock inte möjlighet att bedöma om undersökningarna kan leda till fynd av koncessionsmineralen och inte heller om sökanden uppfyller minerallagens krav.

Oavsett om undersökningstillstånd enligt minerallagens bestämmelser ska medges bedömer Länsstyrelsen det dock som ett olämpligt område för gruvverksamhet med hänvisning till nedanstående samt till exempel att området berörs av riksintressen för friluftsliv, är en aktiv jordbruksbygd m.m.

Särskilt om kulturmiljö:

Inom det aktuella området för undersökningstillståndet finns det ett stort antal registrerade forn- och kulturlämningar. Information om de registrerade forn- och kulturlämningarna finns att hämta digitalt från Fornminnesinformationssystemet (FMIS) vid Riksantikvarieämbetet. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma om att den antikvariska bedömning som anges för respektive lämning i FMIS inte är uppdaterad efter att kulturmiljölagen reviderades 2014. Detta betyder att många lämningar som anges som övrig kulturhistorisk lämning och bevakningsobjekt utgör lagskyddad fornlämning. Inom aktuellt område finns det i FMIS ett flertal ”lämningar” som inte har korrekt antikvarisk bedömning.

Fornlämningarna inklusive fornlämningsområdena är lagskyddade genom kulturmiljölagen. Det krävs tillståndsprövning inför markingrepp (exempelvis borring eller annan provtagning i mark) i fornlämning och/eller fornlämningsområde enligt 2 kapitlet 12 § kulturmiljölagen. Ansökan om detta skickas till Länsstyrelsen.

Då det aktuella arbetsföretaget berör ett mycket stort område ska enligt 2 kapitlet 10 § kulturmiljölagen först ett samråd hållas med Länsstyrelsen för att fastställa vilka fornlämningar/fornlämningsområden som berörs av planerade åtgärder. Samrådet initieras av verksamhetsutövaren. Länsstyrelsen gör därefter med en ansökan från verksamhetsutövaren som underlag en bedömning om tillstånd kan medges. Ett eventuellt tillstånd kan också vara förenat med villkor om åtgärder för att bevara och undvika skador på fornlämningar eller om arkeologiska insatser för att undersöka och dokumentera fornlämningar. I det senare fallet ska de eventuella arkeologiska åtgärderna enligt kulturmiljölagen bekostas av företagen.

Med fornlämningsområde menas ett så stort område på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen upplyser om anmälningsplikten enligt 2 kapitlet 5 och 10 §§ kulturmiljölagen: Om fornlämning och/eller fornfynd påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas till den del som gäller fyndet och/eller lämningen samt området närmast dessa. Anmälan ska omedelbart göras till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen upplyser också om att delar av aktuell yta ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården, Tunaberg – Koppartorp (D 59). Det är en bruks- och gruvmiljö med lämningar efter kobolt-, järn- och främst kopparhantering från länets tidigaste bergshantering. Inom området för sökt undersökningstillstånd ligger Tunabergs kyrka med kyrkotomt och begravningsplats.

Särskilt om naturmiljö:

Nedanstående bedömningar baseras på den inskickade kartan över det utvidgade området samt beskrivningarna av undersökningen (fas 1-4) som tillhör det tidigare ärendet med Länsstyrelsens diarienummer 543-5805-2017.

Fas 1 som innebär flygning med helikopter på låg höjd får ej utföras under perioden 1 januari till 31 augusti. För fas 2-4 gäller att samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken ska anmälas för respektive fas när innehåll och omfattning av de olika faserna har bestämts. Om undersökningarna (fas 2-4) kommer att beröra Simonbergets naturreservat (centralt i undersökningsområdet) krävs, enligt reservatsföreskrifterna, en ansökan om tillstånd/dispens. Om undersökningarna (fas 2-4) kommer att beröra Utterviks naturreservat (centrala, södra delen av undersökningsområdet) krävs, enligt reservatsföreskrifterna, en ansökan om tillstånd/dispens. Utterviks naturreservat är under bildande och föreskrifterna kommer att beslutas under februari 2018. Om undersökningarna omfattar terrängkörning med motorfordon krävs en dispens från förbuden i terrängkörningslagen.

Motivering till ovanstående är att det inom det utvidgade undersökningsområdet finns ett flertal förekomster av störningskänslig fauna. Det handlar i detta fall om boplatser för störningskänsliga och rödlistade rovfåglar. Inom området är flera boplatser kända och dessa utgör både permanenta boplatser som utnyttjas årligen men även alternativa boplatser som utnyttjas vissa år. Det finns även ett flertal rapporter med häckningskriterier som antyder att det sannolikt även finns, för Länsstyrelsen, okända boplatser inom det aktuella området.

Länsstyrelsen gör bedömningen att det därför är nödvändigt att tidsbegränsa den del av undersökningen (fas 1) som omfattar flygning med helikopter på låg höjd inom hela det aktuella undersökningsområdet. Flygningen som ingår i fas 1 bedöms kunna genomföras under andra halvåret (1 september till 31 december) utan att riskera att påtagligt störa de aktuella arterna. För flygning under första halvåret (1 januari till 31 augusti) krävs dispens från artskyddsförordningen. Ansökan skickas till Länsstyrelsen. Tidsperioden för när helikopterflygning inte får ske baseras på Skogsstyrelsens vägledningar för hänsyn till fåglar som tagits fram av ArtDatabanken.

Omfattningen och innehållet i undersökningarna som benämns fas 2-4 beskrivs enbart översiktligt i de handlingarna som Länsstyrelsen har tillgång till. Eftersom innehåll och omfattning enligt beskrivningen kommer att bestämmas senare bedömer Länsstyrelsen att respektive del i undersökningen (fas 2-4) ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken när det är möjligt att ge en närmare beskrivning av de aktuella arbetenas innehåll och omfattning.

Övrigt

Länsstyrelsen vill uppmärksamma Bergsstaten om att området även berör del av Norrköpings kommun i Östergötlands län.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av miljövårdsdirektör Anne-Li Fiskesjö efter föredragning av miljöskyddschef Elisabet Sandin. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chef för kulturmiljöfunktionen Per Gustafsson samt naturvårdshandläggare Jan Hägg deltagit.